

Passosllargs

Es deia Ramon Vila Capdevila, però tot-hom el coneixia amb algun sobrenom: Maroto, Passosllargs o Jabalí entre els companys de guerrilla; Capità Raymond a la resistència francesa; o el més conegut, Caracremada, que és com l'anomenaven els seus perseguidors. La seva vida és de pel·lícula, sobretot perquè compta amb un final molt cinematogràfic: l'agost de 1963, quan ja feia 10 anys que cap organització política (ni comunistes, ni socialistes, ni anarquistes) donava suport a la lluita armada contra el règim i, per tant, els maquis havien abandonat l'activitat guerrillera, Caracremada va fer volar tres torretes d'electricitat a Rajadell i pocs dies després, mentre tornava cap a França, va ser interceptat per la Guàrdia Civil, que el va abatre a trets. Això va passar a la Creu del Perelló, al terme de Castellnou de Bages, davant mateix d'una masia els masovers de la qual havien estat assassinats divuit anys abans, també pels civils, juntament amb dos maquis als quals tenien acollits. Feréstec, fort, auster, sorrut, home d'acció lleial a les seves idees llibertàries, Ramon Vila és un d'aquells outsiders romàntics que han viscut a contracorrent. Marcel·lí Massana i Frederica Montseny el van intentar convèncer perquè abandonés la lluita armada, però no se'n van sortir. Sol, o

amb algun company tan idealista com ell, va continuar perpetrant esporàdicament accions de sabotatge amb l'objectiu de mantenir viva la lluita i desestabilitzar el règim. Quan va morir tenia cinquanta-cinc anys i duia tota la vida lluitant: com a militant de la CNT quan era a les mines, en columnes llibertàries durant la Guerra Civil, en la resistència francesa a la Segona Guerra Mundial i, finalment, amb el maquis fins a la mort. No sabia fer res més. Intuïa, això sí, que només era qüestió de temps que l'atrapessin i, quan va arribar el moment, no va deixar que l'agafessin viu.

El passat 2 de juliol vaig assistir a l'estrena del documental *Els últims passos de Ramon Vila Capdevila*, realitzat per Oriol Segon, una aproximació audiovisual a un personatge que no es pretén biografiar de manera exhaustiva, però sí explicar. La projecció va tenir lloc en el marc d'unes jornades sobre maquis just al costat d'on està enterrat el guerriller i a pocs quilòmetres d'on va morir, a Castellnou de Bages. El documental reconstrueix la trajectòria de Caracremada i les circumstàncies de la seva mort a partir d'alguns testimonis. Amb una estètica molt acurada, es tracta d'un exercici impecable de recuperació de la memòria històrica. S'hi entrevista, per exemple, Joan Busquets, l'últim guerriller viu que va conèixer i actuar amb Caracremada. La importància d'aquesta mena de documents es fa palesa quan, en els crèdits, veus que dos dels entrevistats ja no són entre nosaltres.

